

Notitie

Griffie

Commissie Bestuur, Organisatie, Financiën en
Veiligheid

Aan : Commissie Bestuur, Organisatie,
Financiën en Veiligheid

Datum : 10 juli 2025

Betreft : Werkbezoek commissie BOFV
Antwerpen van 27 t/m 28 maart 2025

Vergadering : 4 september 2025

Van: Leon van Koppen en Nicky Snoeij
Telefoon: 06 10 41 80 33
E-mail: l.vankoppen@griffie.rotterdam.nl
Ons kenmerk: 25bb005536

Verslag werkbezoek aan Antwerpen door een delegatie van de woordvoerders veilig van de commissie BOFV en woordvoerders haven van de commissie MHEK van 27 tot en met 28 maart 2025.

Inleiding

Van donderdag 27 tot en met vrijdag 28 maart 2025 heeft een delegatie van de gemeenteraad van Rotterdam, een werkbezoek gebracht aan de stad en de haven van Antwerpen. Dit werkbezoek stond in het teken van kennisuitwisseling op het gebied van de aanpak van drugscriminaliteit in de stad en haven, maatregelen rondom cybersecurity in het havengebied en het bedrijfsleven, en terroristische dreigingen en dreigingen m.b.t. het platleggen van cruciale en vitale infrastructuur.

Donderdag 27 maart

De delegatie vertrok donderdagochtend 27 maart per bus richting Antwerpen. Het programma startte met een bezoek aan het Havenhuis, waar de nadruk lag op de beveiliging van de haven volgens de International Ship and Port Facility Security Code (ISPS) en de samenwerking tussen Port of Antwerp-Bruges (POAB) en het Havenbedrijf Rotterdam.

De beveiligingsmaatregelen in het kader van ISPS zijn de laatste jaren aangescherpt, mede door herzieningen van de Wet Maritieme Beveiliging op 1 januari 2023 en 14 juli 2024. Deze aanscherping heeft o.a. geleid tot:

- Strikter toezicht en handhaving;
- Uniforme standaarden voor toegangscontrole;
- Grotere nadruk op 'security awareness' en integriteitsbeleid via o.a. PortWatch (meldpunt en voorlichtingscampagnes);
- Invoering van havenverboden als strafmaatregel (tot 20 jaar);
- Verplichte veiligheidsscreenings voor kritieke functies.

Met 'ISPS Next Level' worden deze maatregelen uitgebreid naar binnenvaartterminals en bedrijven met invloed op de maritieme veiligheid. Daarnaast werd de samenwerking binnen de Port Security Steering Committee besproken, een samenwerking tussen Europese havensteden – waaronder Antwerpen en Rotterdam – met als doel drugsmokkel tegen te gaan en de integriteit en weerbaarheid van havens te verbeteren.

Na een gezamenlijke lunch volgde een toelichting van de Havenkapiteinsdienst, belast met veiligheid, toezicht en handhaving in het havengebied. De verantwoordelijkheden binnen het havengebied zijn verdeeld over meerdere instanties: de Havenkapitein, Scheepvaartpolitie, Federale Gerechtelijke Politie en de lokale politie Antwerpen. Door intensieve samenwerking en

zichtbare handhaving (zoals boetes, lik-op-stukbeleid en aanmeerverboden aan drugsgevoelige kades) wordt gewerkt aan gedragsverandering in de haven.

Aansluitend volgde een sessie over het D-Hive project, de inzet van drones. Antwerpen is internationaal koploper in het structureel inzetten van drones voor toezicht, veiligheid en handhaving in de haven. In een logistiek en geografisch complex gebied met onder meer een CTR-luchtruim, windmolens, helihavens, een kerncentrale en natuurgebieden biedt D-Hive een geavanceerd systeem van 24/7 dronesurveillance. De drones worden centraal aangestuurd vanuit een commandocentrale binnen POAB en voeren jaarlijks meer dan 6.000 vluchten uit, waaronder dagelijkse BVLOS-vluchten (Beyond Visual Line of Sight) die autonoom opereren. De beelden van deze vluchten worden live gestreamd en kunnen realtime worden opgevolgd. Drones worden onder meer ingezet voor, detectie van afval en drijfvuil en de inspectie van infrastructuur (zoals spoorlijnen).

Na het D-Hive project werd stilgestaan bij digitale veiligheid in de haven. De aanpak richt zich op vier pijlers: risicobeoordeling, bescherming, detectie en veerkracht. Daarbij worden niet alleen technische maatregelen getroffen, zoals toegangsbeveiliging en incidentenrespons, maar ook organisatorische thema's als identity lifecycle management en leveranciersbeleid aangepakt. Ook de implementatie van de Europese NIS2-richtlijn, die in België al vergevorderd is, speelt hierbij een belangrijke rol. In Nederland is deze wet nog niet ingevoerd vanwege het samengaan met andere wetgeving. De haven van Antwerpen participeert daarnaast actief in informatie-uitwisseling via het Belgian Ports ISAC en het European Maritime ISAC, waarin ook het Havenbedrijf Rotterdam betrokken is. Deze netwerken versterken de samenwerking tussen publieke en private partners op het gebied van cyberdreigingen, kennisdeling en gezamenlijke respons.

Het inhoudelijke programma werd afgesloten met een bijdrage van Alfaport Voka en Cepa, waarin de inzichten vanuit het havenbedrijfsleven werden gedeeld. Zij benadrukten het belang van maatschappelijke veiligheid en de noodzaak tot intensieve publiek-private samenwerking in de aanpak van drugscriminaliteit. Voor bedrijven in de haven is de bescherming van medewerkers en het waarborgen van veilige operaties van groot belang. Daarnaast is het behouden van maatschappelijk draagvlak essentieel, gezien de haven geldt als economische motor van de regio. De bedrijven zijn bereid bij te dragen aan maatregelen, zoals screening van medewerkers, gebruik van biometrische toegangscontrole en het effectief uitvoeren van havenverboden. Tegelijkertijd werd gewezen op de praktische en juridische grenzen van wat bedrijven zelfstandig kunnen doen en een bedenking gemaakt rond de 'werkbaarheid/kosten batenanalyse' van sommige beleidsvoorstellen. Verder werd het belang onderstreept van internationale samenwerking, onder andere door vertreklanden, zoals in Zuid-Amerika, aan te spreken op hun rol in het tegengaan van drugsmokkel.

Het programma op donderdag werd afgesloten met een E-bike tour door het centrum van Antwerpen. In de avond vond een gezamenlijk diner plaats.

Vrijdag 28 maart

Op vrijdag stond de stedelijke aanpak van drugscriminaliteit en ondermijning centraal. Het programma vond plaats in het Stadhuis van Antwerpen en begon met een korte rondleiding. Vervolgens werd een toelichting gegeven op de veranderende aanpak van het fenomeen drugs. Waar voorheen vooral werd ingezet op zichtbare drugshandel en repressie, wordt nu gewerkt met een brede 360 graden aanpak waarin ook sociale en economische ondermijning wordt meegenomen. Jongeren die opgroeien met criminele rolmodellen, druggerelateerd geweld en normalisering van illegale inkomsten zijn hierbij belangrijke aandachtspunten. De aanpak vindt plaats op meerdere niveaus, met gespecialiseerde teams. Het DIFA-team (Directe en Indirecte Financiële Aanpak) richt zich op bedrijven die betrokken zijn bij witwaspraktijken, terwijl het Plukteam zich richt op het opsporen en in beslag nemen van criminele vermogens zoals vastgoed, voertuigen en contant geld. Verder werd stilgestaan bij de inzet op preventie. De stad Antwerpen werkt aan programma's die jongeren weerbaarder moeten maken tegen de aantrekkingskracht van de georganiseerde criminaliteit.

Aansluitend presenteerde de Federale Gerechtelijke Politie (FGP) hun aanpak van drugsproblematiek in de Antwerpse haven en de aanpak van uithalers. De FGP houdt zich o.a. bezig met complexe criminaliteitsfenomenen zoals cybercriminaliteit, economische en financiële criminaliteit, drugshandel en terrorisme. Het programma werd daarna kort onderbroken voor een kennismaking met schepen Johan Klaps, bevoegd voor haven en economie.

De ochtend werd afgesloten met een toelichting door de lokale politie van Antwerpen over de aanpak van ondermijning. Daarbij werd benadrukt dat er geen standaardaanpak bestaat, maar dat er per casus maatwerk nodig is. In de praktijk richt de politie zich zowel op bedrijven die rechtstreeks gelinkt zijn aan criminele organisaties, als op ondernemingen die faciliterende ondersteuning bieden, zoals garages of verhuurders van voertuigen.

Een belangrijk doel is het uitschakelen van de criminele infrastructuur d.m.v. blacklisting van betrokken personen en locaties. Daarbij wordt gebruik gemaakt van gerechtelijke verzegeling (sluiting tijdens onderzoek), bestuurlijke sluiting (preventief) en het in beslag nemen van handelsactiva.

De afweging tot sluiting is gebaseerd op gedegen beeldvorming, waaronder financieel onderzoek naar reële omzet, brutowinstmarges en zwarte inkomsten. Tegelijkertijd is zorgvuldigheid essentieel, mede gezien publieke en juridische gevoeligheden rondom het sluiten van ondernemingen.

Tot slot werd ingegaan op de veiligheidsketen waarin bestuurlijke handhaving en politiewerk hand in hand gaan. Via vaste samenwerkingsverbanden wordt gewerkt aan systematische beeldvorming, gezamenlijke controles (bijvoorbeeld met douane) en gebiedsgerichte interventies. Daarbij speelt ook het Stroomplan KALI een rol: een integraal samenwerkingsmodel waarbij signalen over fraude, problematische panden en ondermijnende structuren vroegtijdig worden gedeeld tussen partners in de stad. In de praktijk blijkt vaak dat een gezamenlijke aanpak of een afgestemde aanpak (bestuurlijk en strafrechtelijk) tot mooie resultaten leidt.

Na een gezamenlijke lunch heeft de delegatie afscheid van elkaar genomen. Een deel van de commissie is op eigen gelegenheid teruggereisd naar Rotterdam. Het overige deel van de commissie is aan het eind van de middag gezamenlijk teruggereisd naar Rotterdam.

Blad: 4/6
Datum: 10 juli 2025

Vervolg

De commissie heeft het reisverslag vastgesteld op DATUM.

BIJLAGE 1

Samenstelling groep

De delegatie had de volgende samenstelling; er waren in totaal 23 deelnemers.

Commissieleden

Larissa Vlieger (commissievoorzitter), Simon Ceulemans (Leefbaar Rotterdam), Marike Abrahamse (VVD), Dieke van Groningen (VVD), Judith Bokhove (GroenLinks), Marvin Biljoen (GroenLinks), Mina Morkoc (GroenLinks), Ingrid van Wifferen (D66), Joan Nunnely (D66), Elika Rehim Zadeh (DENK), Sarah Reitema (PvdA), Amy de Bruijn (PvdA), Luuc Dekkers (Volt), Donatella Schalm-Civile (Volt), Marchiano van Campenhout (BIJ1), René Segers-Hoogendoorn (CDA), Gerben van Dijk (ChristenUnie), Theo Coskun (SP) en Just Hovens Greve (SP).

Griffie

Leon van Koppen (commissiegriffier), Nicky Snoeij (assistent-griffier) en Els Lems (commissiesecretaris). Jules Kovacs (communicatiespecialist van de griffie) en Marc van Eck (commissiegriffier MHEK) waren de eerste dag van het programma aanwezig.

Cluster

Directie Veiligheid: Marty Stanicic (senior beleidsadviseur veiligheid)
Tijdens het vrijdagochtendprogramma waren Hans Karels (senior beleidsadviseur aanpak ondermijnende criminaliteit) en Lieke Voncken (opgavemanager aanpak ondermijning) aanwezig.

Feedback vanuit commissie

Belangrijkste aandachtspunten voor Rotterdam en bespreekpunten commissie BOFV voor korte en lange termijn

- Haven, innovatie en alle ontwikkelingen
- Organisaties in de haven en de georganiseerde criminaliteit
- Samenwerking van de havens uitbreiden (bijvoorbeeld op cyber en klimaat)
- Negatieve gevolgen van drugsproblematiek voor de stad
- Hoe passen wij de wetgeving toe in Rotterdam die al in Antwerpen is geïmplementeerd (zoals hekken om terreinen, etc.)
- Relatie criminele logistiek met de normale logistiek
- Hoe pakken we dit mee bij de te ontwikkelen nieuwe Havenvisie dit najaar
- Blijft de bestuurlijke samenwerking nu de twee kartrekkers, Bart de Wever en Ahmed Aboutaleb verdwenen zijn
- Leerzaam om meer inzicht te krijgen in de verschillende aspecten van havenveiligheid.
- Boeiend om te zien dat Antwerpse haven een vrij strikte benadering heeft van de ISPS. Benieuwd hoe dit in Rotterdam is.
- Ook benieuwd naar beveiliging met behulp van drones en hoe in het werkgeverschap en in opleidingen aandacht is voor weerbaarheid tegen criminaliteit en ondermijning.
- Veel inzet op ouders (niet direct, maar via andere organisaties) en hun ook handelingsperspectief bieden. Goed om Antwerpse en Rotterdamse aanpak naast elkaar te houden en kijken wat we van elkaar kunnen leren.

Wat ging goed?

- Fijne busreis
- Hele goede organisatie
- Leuke locatie
- Hotel/verblijf
- Goed inhoudelijk programma en genoeg ruimte voor binding met elkaar
- Informatieve dag en interessante presentaties
- Boeiende sprekers die zeer informatief en interessant waren
- Programma in het Havenhuis
- Bijzondere dag op het Stadhuis en mooi ontvangst
- Goede lunch en fijn dat er statafels waren zodat je verder kunt napraten
- Kennisuitwisseling en goed beeld gekregen wat er speelt op veiligheidsgebied in Antwerpen
- Tweede dag was het programma niet te lang en fijn dat er vrije tijd was
- Ontvangst was hartverwarmend en fijne voorstelronde
- De wethouder/schepen deed het goed
- Enthousiaste en deskundige inleiding op donderdag
- Goed verband gelegd met vergelijkbare situaties in Rotterdam
- Leerzame snelkookpan
- Improvisatie toen bus vast kwam in het verkeer
- Voor MHEK ook leerzaam. Goed zicht op onderwerpen waar je normaal niet of nauwelijks mee bezig bent en zorgt ervoor dat je met een andere blik naar Rotterdam kijkt.

Wat kon beter?

- Daadwerkelijk bezoek aan de haven of in de haven. Een onderdeel had ook in de haven plaats kunnen vinden
- Meer veldwerk en interactieve sessies om de aandacht erbij te houden
- Focus lag op dag twee veel op het gedeelte veiligheid voor BOFV en minder bij MHEK
- Meer interactie op dag twee en uitleg hoe zij scholen betrekken
- Soms was het lang in één ruimte zitten bij inhoudelijke sessie. Mogelijk iets meer afwisseling of een activiteit tussendoor
- Er mag soms wat meer afgeweken worden van het programma, maar aangezien de politiek breedte, ook logisch dat we ons beperken tot het programma
- Uitgebreide rondleiding in het stadhuis van Antwerpen had leuk geweest
- Beter was om (een deel van) de presentaties al varend te verzorgen.
- Politieke leden havencommissie ontbraken
- Goed om van tevoren te kijken welke ambtenaren meereizen
- Overnachting was eigenlijk overbodig
- Opvallend dat verantwoordelijke voor preventie die wel aanwezig was niet sprak tijdens de vrijdagochtendsessie